

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ЦРНА ГОРА

Основни и првенствени циљ рада на нашем народном уједињењу тај је, да у оквир будуће наше заједничке националне државе уђе и Црна Гора. Био би највећи политички парадокс и неопростиви национални грех имати и даље две наше засебне државе.

На том принципу, који је деценијама пренебрегаван — често пута из сасвим сувишне обазривости — створен је велики и напредан црногорски покрет за народно уједињење. Гај принцип изражен је сада јасно и отворено у Крфској Декларацији, коју је иначе Црногорски Одбор за Народно Уједињење у свему признао за своју.

Краљ Никола, међутим, који кроз овакву манифестацију сагласности свих фактора види једино губитак свог престола, поставио се унапред против таквог решења ствари. Дочекао је ипак жалосну славу — коју је заиста могао себи да уштеди — да га министри, који га демонстративно напуштају, оптужују без икаквог устручавања: како воли да буде српски краљ али не воли да води српску политику.

Г. Андрији Радовићу, бившем министру председнику, паметном и честитом политичару припада та ретка част да је организовао акцију црногорску за народно уједињење, после које је краљ Никола потпуно бојкотован од свих исправних људи. Краљеви данашњи министри тама и изгледају онако, како једино и могу да изгледају они којима су пречи интереси лични и интереси династије од интереса народа.

Председник министарства и министар спољних послова старац Евген Поповић, бивши двадесетогодишњи консул у Риму, краљев је друг још из гимназије. Министар правде и просвете детињаст и неозбиљни Вељко Милићевић, који је тек од пре три године црногорски поданик. Министар фи-

нансија и грађевина Мило Вујовић, бивши чиновник талијанског монопола у Подгорици а потом ситан чиновнички у министарству унутрашњих дела. Министар војни и унутрашњих дела Нико Хајдуковић провео је прошле године неко време у Солуну и — утврђено је — одвраћао црногорске добровољце да не иду у српску војску.

Осуда, којом цео свет предусреће интриге малог двора у Неји, најбоља је гаранција да ће спасоносна идеја о народном уједињењу морати победити.

ЗВЕЗДИЦЕ

Гаргантуа

ЗАХТЕВ ТРГОВАЦА

Лондон 18 авг.

Сопственици бродова, у једном извештају, који су упутили енглеској трговачкој марици, изражавају уверење да један сакат мир неће бити стабилан, нарочито ако се не узме у обзир и трговачка политика. Циљеви, за које се бију савезници, морају бити постигнути.

Мир неће бити осигуран све докле док Немачком и њеним колонијама влада милитаристички систем, којим се пиратска и разбојничка политика води на суву и мору. Само потпуним сломом непријатељевим моћи ће се доћи до поправке, реституције и сигурности. Само онда када постигне своје циљеве, британска трговачка политика биће политика мира.

ПОВУНЕ

Рим, 1. августа

Према причању бугарских бегунаца, после устанка у Морави, појавиле се побуне и у неким деловима Македоније па чак и у једном делу старе Бугарске. Послата су два бугарска батаљона са

фронта да угуше побуну у области Тетова

Побуна је избила и у области Тустендила и Трна. Побуњеници из тог краја западали су Босилград. Помиње се и неки нови покрет у Србији.

ДНЕВНА ПОЛИТИКА

Солун, 18. августа.

На сваку појаву у Русији у нас се гледа са родбинским страховањем а на сваки непријатнији глас отуда, обузима нас бојазан и стрепња, често већа него што је и код самих Руса. То долази од наше превелике љубави према Русији и Русима, која нам понекад смета да правилно судимо.

Тако се и сад на рад Московског Народног Конгреса гледа са бојаљивим очекивањем. Међутим, отворене речи г. Керенског, генерала Корнилова и министра финансија, који су без уздржавања и без увијања оцртали право стање у Русији и који су смело схватили тешкоће, које су им на путу, само могу уливати поверење. Људи, који тачно знају, какве све тешкоће имају да савладају, који се не устручавају да их кажу целом свету, а подухватају се да их победе, показују да су им дорасли.

Јер треба знати, да се у Русији данас говори искрено: нема ничега више, од чега би требало страховати, ван онога што је речено. Ако Керенски помиње унутрашње непријатеље он брзо додаје, да ће их свима средствима уклонити, ако министар финансија истиче тешку финансијску ситуацију, он ће одмах завести монополе, ако генерал Корнилов додирује неке појаве недисциплине, он остаје да их уклони. И оно што нас заводи у оцети, то су искрене речи. Искрене речи имају дејство као светлост, кад се изађе из мрачног простора. Навикли смо да тражимо увек још нешто иза онога што се зна. Овде тога међутим нема, и вера у руску искреност постаје вера у добар крај.

ЗЕМЉА ПОНОСА

Париз, 18 авг.

Општински одбор у Анверсу израдио је и потписао један достојанствен протест против административне поделе Белгије. У том протесту се каже да окупациона власт нема права да, без одобрења бирача, ствара две престонице и два министарства. Даље се у протесту истиче јединство свих Белгијанаца, и одбија свако страшно машање у унутрашње белгијске ствари. Што се тиче лингвистичких питања о њима може решавати само белгијски национални парламенат.

РЕФОРМЕ У ИНДИЈИ

Лондон, 18 авг.

Нови министар за Индију Монтеги проучио је, са својим колегама у кабинету, проблем о увођењу реформа у политички и административни Устав Индије. Пре три дана Монтеги је у Доњем дому кратко оцртао основе политике, коју британска влада мисли да води у великој индиској доминији. По схватању г. Монтега, према специјалним условима политичким, социјалним, економским и административним, те ће се реформе уводити постепено.

ШАРЕНА ВОЈСКА

Рим, 18 августа

Једна аустријска дописница из Будим Пеште тврди да су италијански авијатичари у прављајући аустријским апаратима, на којима је био знак црнога крста, бацали на аустријске линије цедуље позивајући војнике на дезертирање. Дописница назива издајством ову злоупотребу знакова за распознавање.

Међутим италијански авијатичари нису никад руководили апаратима са знаком црнога крста. Ако се тако што десило може се једино протумачити тако, да су аустријски авијатичари сами бацали на своју пешадију проглас којима се позива на дезертирање.

Ово може бити само у једној војсци као што је аустријска, у којој има толико раса које све имају засебне тежње за независношћу и између себе су непријатељи.

ПОКРЕТ У ЧЕШКОЈ

Цирих, 18. августа

Из Беча јављају да је 4000 радника, из фабрике Рингофера у Прагу, објавило штрајк, да протестују против недовољне хране. Војска је ухапсила 300 штрајкача. Војска је тако исто распустила један велики збор, на коме су се држали револуционарни говори.

Народ је тражио да рат одмах престане и апсолутно право чешког народа да управља сам собом у независној чешко-словачкој држави. Протествовало се против извоза намирница у Немачку и у Беч, тражило се да се одмах обуставе војнички прегледи, као и да се ослободе ухапшени раднички вође. Инциденти су били велики, проливена је крв.

Раднички вође ступили су у везу са Највишим Националним Саветом и са представницима Чешке Уније, изјављујући да ће поднети све жртве за остварење чешких аспирација и народне независности.

Исти покрет влада и на селу. Селаци се скупљају у гомили да се силом одупру реквизицији, изјављујући да ће радије запалити своју жетву него што ће је дати Немачкој и Бечу.

Жерарова открића

«Дељи Телеграф» објављује и друге успомене Г. Жерара бившег америкашког амбасадора у Берлину о томе каква су мир намеравали Немци да закључе.

«У први мах, вели Жерар, кад ми је Бетман Холвег говорио о миру, ја сам га питао који су услови Немачке, али никако ми од њега ни од других нисам могао добити прецизан одговор на ово питање. Више пута сам питао канцелара, да ли би Немачка пристада да се повуче из Белгије и Бетман Холвег ми је увек одговарао: „Да, али са гаранцијама.“

На послетку, концем јану-

ара 1917, када ми је канцелар поново говорио о миру, запитам га: „Какви су тачно услови мира које стално наглашавате? Саопштите ми ваше прецизне захтеве у том погледу. Јесу ли Немци готови да напусте Белгију?“

— Да, али са гаранцијама.

— Па које су те гаранције?

— Могу изјавити да је потребно да задржимо утврђења Лијеж и Намир, а поред тога и друга утврђења и гарнизоне по Белгији. Томе треба додати железнице, пристаништа и друга комуникациска средства. Белгијанци не би могли да држе војску; али ми треба да добијемо право да за-

држимо велику војску у Белгији. II, поред свега тога, напла је потребна трговинска контрола у Белгији.

— Као што видим, ви не остављате много Белгији, изузев да се краљ Алберт поново настани у Бриселу са једном почасном стражом?

— Не можемо никако допустити да Белгија буде предње утврђење Енглеске.

— Што се мене тиче, не верујем да би Енглези пристајали да Белгија постане предње утврђење Немачке, а нарочито од кад ми је Тирпид казао да ви морате задржати и обале Фландрије, да бисте могли водити рат против Енглеске и Америке.

Затим сам га зашитао: «А северна Француска?»

— Пристаћемо да напустимо северни део Француске, одговорно је канцелар, али граница мора да буде исправљена.

— А источна граница?

— Ту има да се изврши најважнија исправка границе.

— А Румунија?

— Оставићемо Бугарској да се она наплати са Румунијом.

— А Србија?

— Могла би се допустити егзистенција једне врло мале Србије, али то је питање, које на првом месту има да пресуди Аустрија. Сем тога, Аустрији мора бити остављено да поступи по својој нахођењу и што се тиче Италије. Ми имамо пак да добијемо ратну општећу од свију а поред тога имају да нам се поврате све наше лађе и све наше колоније».

У даљем излагању Жерар вели, да израз исправка представља тачну реч: анексија.

ЛАЖ КАО В ЛЈНА

Лондон, 18 августа

Поводом писма, које је Кајзер упутно Вилзону одмах у почетку рата, Дели Телеграф пише:

«Подражавајући Бизмарка, Кајзер је хтео да убаци у свет једну нову Емску депешу у нади да протурни уверење да је Немачка јувучена у рат и поред све жеље да очува мир. У прве дане рата, кад је Немачка мислила да ће доћи до брзе победе као 1848 над Данском, 1866 против Аустрије и 1870 против Француске, објављивање ове лажи требало је да буде један Кајзеров мајсторски потез. Али сад, после три године рата, кад је свет познао немачке ратне методе и дипломатску вештину, ово царско писмо само је нов доказ систематске немачке перфидије».

НАПАД НА ТРСТ

Рим, 18. августа

Дописник «Трибуна» телеграфички: Пет дана тршћанско пристаниште било је под ватром италијанске артиљерије. Италијански и енглески монитори, праћени торњачама и моторним чамацама, продужили су да бомбардују

Хермаду, а нарочито безбројне простране сутерене, у којима Аустријанци држе резерву у муницији и намирницама. Италијански аероплани, снабдевени апаратима за телеграфску без жица, извештавали су мониторе о месту тих сутерена. Аустријска артиљерија, и ако је обилувала у оружјима великог калибра, била је одмах убућкана, чим су почели дејствовати италијански велики монитори.

МИНИСТРИ НА СУД

Атина, 18 августа

Специјална парламентарна комисија утврдила је анкетом, да нису само бивши председници министарства одговорни за антинационалну политику пре Венизелосове владе већ да има и других личности у плетених у њихов рад. Влади је поднет извештај са имени-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати. — Узајамна активност артиљерије на обема обалама Мезе. У Алзасу је потпуно пропao један непријатељски препад.

Извештај од 23 сата. — Доста жива артиљеријска борба у области Серни и на десној обали Мезе, северно од коте 304.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Рђаво време траје и даље. Преко ноћ непријатељ је бомбардовао наше положаје северно од Арлеа у Гоели а рано изјутра покушао је да нападне наше линије. Његове трупе су потпуно одбијене.

Доцније. — Јутрос рано непријатељ је отпочео јако бомбардовање наших линија, које смо недавно заузели источно од Епен а у исто време бомбардовао је наше линије источно од Гузокура и источно од Ржикура.

Није било немачког напада али даље на северу једно јако непријатељско одељење напало је усамљени брежуљак северно од мајура Жилмон, који снада у терен, који смо заузели 6. августа. Наш мали гарнизон био је принуђен да свакуише овај истамнути положај. Други непријатељски одреди, који су напали наше ровове источно од Гузокура, одбијени су. Преко ноћ једно јако немачко одељење извршило је један испад на један од наших мањих положаја источно од Уставерне. Неколико наших људи нема.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — Пушкарање и акција извидница.

Румунски фронт. — У ноћ 13. непријатељ је напао румунске положаје у пределу јужно од Окне, али је одбијен. У правцу Кезди Бармели непријатељ је 13 августа више пута нападао на сектор се-

ма тих лица и са разлoзима, због којих треба повести ватру против њих.

Влада је о томе поднела Скупштини законски пројекат, по коме се тражи да се министри изведу на нарочити суд а њихови саучесници на редовне судове.

Опужени министри почиће своју одбрану за 15 дана од кад престане скупштински рад.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Атина. — Крљевим указом овлашћена је Народна Банка да емитује сто милиона драхми нових банкнота.

Црих. — Немачко министарство морне изјављује да је сумарен и рат ослабио због тога што су магле у овој зони врло ретке.

Атина. — Вероватно је да ће грчки посланици изменити посете са посланицима савезничких држава.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Јуче смо се на висоравни Бајзице и на Грасу утврдили и исправили своје линије. Напредовали смо на падинама брда Св. Габриела и у долини Брестовице. Заробили смо 635 људи са 12 официра и 3 митралеза. — Наши авијони бомбардовали су станицу Толмино и непријатељске комуникације у Красу.

У долини Консеј, у ноћ између 16 и 17 једно непријатељско одељење упало је у један од наших ровова и повукло се одевши неколико наших људи. Али једна наша извидница, гонећи Аустријанце, успела је да ослободи наше људе и да зароби неколико непријатељских војника.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Од Путве до долине Дефане бомбардовање и ватропна акција. Неколико непријатељских извида између Тротуса и Ојгуза, јужно од Грозешћа, одбијени су а тако исто и напади северно од Сојеје. На сектору северно од Сусита, после јаког бомбардовања, непријатељ је напао између Ирешћи и Маастивара. Борбе још трају. На осталом делу фронта ништа важно.

У борбама од 6 августа само једна румунска дивизија заробила је 18 митралеза, 546 пушака и велику количину муниције и материјала.

ДОГАВАЈИ

ОД КОМАНДЕ МЕСТА

Да се јаве Месној Команди у Солуну: Милосав Првуло вић, бив. обвезник XV пешад. пука, сада ослобођен војне обавезе, родом из Браана окр. «рагуј-вачког» Бр. 6427; Мишулан Садикарно из Битоља, који има кућу у Битољу у мајевској улици Бр. 33 Бр. 6443; Ђорђе Бадовић, учитељ, који је ослобођен војне обавезе, а коме је укарађено уверење о томе. Бр. 65670; Миливоје Николић, редов добровољац, који се виђао у брдарској команди, железничкој станици и француском бироу, где се примају радници Бр. 63924; Сава Малелица државни мајстор — пушкар, при артиљеријском слагалишту Бр. 62092. — Сваки ко што зна о њима треба да јави Месној Команди.

Од Месне Команде у Солуну Бр. 65670 7. августа 9.7 год. у Солуну.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

РИМ. — Г. Пашић је на италијанском фронту. Он ће бити у Риму крајем ове недеље.

ПЕТРОГРАД. — На Московском Конгресу Керенски је изјавио да је Провизорна влада одбацила Папине предлоге за мир.

РИМ. — Званична нота јавља: За тренутак констатујемо да су наше трупе савладале највеће тешкоће, које се истичу једном маневарском рату. Овај резултат представља знатан успех и може постати непосредан увод у ширу акцију, која, ће узети неочекивани развој.

РИМ. — Може се сматрати да је на италијанском фронту завршен позицијски рат и да почиње рат са покретима. — Аустријанци су у току последњих борава, изгубили око 100.000 људи. — У аустријском главном штабу влада велика живост. Цар Карло конферирао је са шефом главног штаба и председавао ратном савету, на коме су била и два немачка генерала. — Италијани су до сада заузели 60 квадратних километара. Офанзива се врши у дубини од десет километара.

ПARIЗ. — «Матен» пише да је немогуће одговорити на Папину ноту. Треба да се чује само глас савезника у тренутку који буде за њих zgodан. И он неће завичати ни од Ватикана ни од социјалиста. ЛОНДОН. — «Морнинг Пост» јавља из Вашингтона да је Папин представ-

ник изјавио, да Папини предлози претпостављају примирје међу зараћенима али да влада Сједињених Држава неће ништа ни да чује, пре него што Немачка призна свој пораз и прими савезничке услове.

АМСТЕРДАМ. — «Винер Цајтунг» јавља да се за неки дан може очекивати одговор централних сила на Папину ноту.

РИМ. — Дописник «Патраса» телеграфички: Италијанска команда спрема нове операције. Аустријанци брзо ће љу појачана са румунском фронта, где је престала свака акција. Војни естаблишман у Трсту и у Паренцо обуставили су сваки рад због бомбардовања у коме учествују и енглески артиљерци.

ПЕТРОГРАД. — «Реч» јавља, да се руска влада претворила у Директорат, који сачињавају Церетели, Керенски, Чернов и Скобелев. Они имају пуњу власт до сазива Уставотворне Скупштине.

ПЕТРОГРАД. — У тој последњој седници у Москви, Керенски је изјавио: Ситуација је тешка. Ако она потраје и даље, нико се не може правдати, говорећи да није познавао ситуацију.

ПЕТРОГРАД. — У својој говори о војној ситуацији генералисим Корнилов изразио је наду да ће цео народ одобрити мере које је он предузео. «Ја имам поверења, рекао је он, у народну мудрост, која ће спасти земљу.» Генерал Корнилов предложио је мере за поправку дисциплине у војсци и економског стања официра.

ПЕТРОГРАД. — Генералисим Корнилов изјавио је новинарима, да је после енергичних предузетих мера морал у војсци повраћен и њена борбена способност појачана.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 18 августа борба је продужена. Непријатељ даје веома јак отпор. Наш укупан плен до сада износи 78 заробљеника и 2 митралеза.

МАЛИ ОГЛАСИ

ПОМЕН

Светозар Веселиновић, саобраћајни чиновник железничке станице, извештава сроднике и пријатеље, да ће у недељу 20. ов. м. давати полугодишњи помен у цркви Св. Саве, у 10 часова пре подне, својој доброј супрузи и плетенитој матери Ружици, која је умрла 20. фебруара ове г. у Ниши. 4-1

ХОТЕЛ «АЛЕКСАНДРИЈА» налази се у непосредној близини хотела «Телеграф» и једини је, који је у том крају остао после пожара. Српска кујна, собе на расположењу. Препоручује Атанас Атанасијевић, хотелијер. 6-8